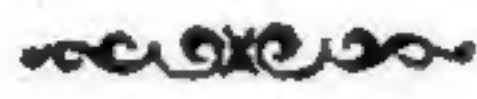
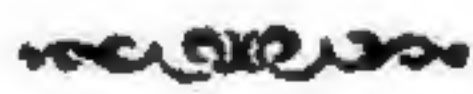

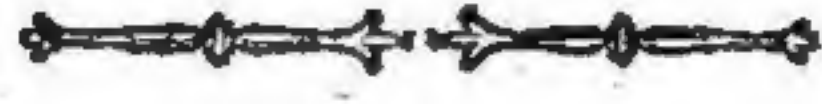
అహమ్మహమ్మ

నీదారికొండలఁ గాల్పడకాదే దేశభక్త !
కాల్పడకును సంకీర్తన మిడవలదే దేశభక్త !
నీడోహాలు, ఎదరీతలఁ జనుఁగాదే దేశభక్త !
ఎదరీతకునవ గీతికస్మృతి వలదే దేశభక్త !
నీయాశయముయ్యలపై నూగుఁగదే దేశభక్త !
ఉయ్యాలకునుండ వలదె యొకపాట దేశభక్త

శుభ వాక్యములు

మీ 'నవోనవోజయ' రోజుమాస్కర్తనలో
పాడుచున్నాము. మీ 'ఉయ్యాలాదంబాలా'
నాకుపంపించుకొన్నాను.

22-11-1922

సంఖ్య.	గీతి కాను క్రమణిక:—	పుట.
1	నవో నవో జయ	1
2	వడి వడి వడుకు	4
3	ఉయ్యాల దంబాల	8
4	కాంతి	9
5	ఆంధ్రరాష్ట్రము	10
6	మాతృదేశమునకది యేనాడో	13
7	భరతాంబ	14
8	స్వాతంత్ర్యము	15
9	మమ్ముగన్న మాతృదేశమా	17
10	జాతీయపతాకము	19
11	మోహనగంగా	20
12	సంబోధనము	21
13	హెచ్చరిక	22
14	ఆత్మగానము	23
15	హిందుమాత	24
16	పదము	25
17	స్వరాజ్యస్వాగతము	26
18	సమయగీతిక	28
19	పా. చాలము	30
20	సంగడిపాట	31

మాతృదేశసంక్లిష్టసము.

న పౌ న పౌ జ య

గీ తి క . 1 .

నవోనవోజయ ! భరతమహాశయ ! సఫలోదయ !
మంజులహాసీ ! :—

సుముఖీభవ ! సుస్వప్నీభవ ! సుఖదాయాభవ !
హేదరహాసీ ! :—

భవదాగమన వినిర్మలమారుత లోలతరంగమ్ ।
మమరంగమ్ ।

భవదాగమన జయప్రసవాద్భుత మధురోత్కృతమ్
మమకంఠమ్ ।

భవదాగమన మహాశాపోషిత జాతీయైక్యమ్ ।
మమసఖ్యమ్ ।

భవదాగమన నిరూఢవిచింతన నిత్యోత్సాహమ్ ।
మమదేహమ్ ॥ నవోనవోజయ ॥

ఆర్యానార్యా తురుష్కకైస్తవ చరిత్రోన్మేషమ్ ।
తవజేషమ్ ।

శాంతరసస్థిత సర్వాంగీకృత మస్వాతంత్ర్యమ్ ।
తనమంత్రమ్ ।

జయాపజయ నిర్ణయసందేహతీత మనోజ్ఞమ్ ।
తవయజ్ఞమ్ ।

కాలేకాలే యుగేయుగే దుర్జనహరకృత్సమ్ ।
తవసత్యమ్ ॥ నవోనవోజయ ॥

ఊమారిష్ట నికృష్ట నివేశానందారామమ్ ।
తవనామమ్ ।

అజ్ఞానాంధాఖిల భారతజన హృదయామోదమ్ ।
తవనామమ్ ।

ముగ్ధార్భక సంపతిత సమస్త మనోహరమననమ్ ।
తనజననమ్ ।

నై సర్గిక స్వస్వామ్య విహీనస్సద్వౌద్ధరణమ్ ।
తనభరణమ్ ॥ నవోనవోజయ ॥

ప్రావృట్సమయే ప్రభవతినీలే జలధరమాలే ।
విద్యులే ।

ఖావృతకాంతిస్థిత చకచ్చక సద్యస్ఫురణమ్ ।
ప్రతిక్షణమ్ ।

మాతృస్థానే పుణ్యస్థానే సేతుహిమాచల ।
మధ్యస్థే ।

తవశుభమార్గమ్ తాదృశభద్రమ్ తవసంచారమ్ ।
మనోహరమ్ ॥ నవోనవోజయ ॥

గంగా సింధు ర్ద్వీప గంగా కృష్ణాలహరీ ।
కావేరీ ।

రంగన్నుత్తరంగ మృదంగమ్ తావక గానా ।
మృతసంగమ్ ।

మందమ్మందమ్ భక్తవినీతమ్ భవదాగమనమ్ ।
సామీశ్వమ్ ।

నగనగశిఖర పాకటచుచిరమ్ శుకపికరమ్య ।
నభప్రచుఱమ్ ।

నవోనవోజయ భరతమహాశయ సఫరోదయ ।
మంజులహాసీ !:—

సుముఖభవ సుస్వప్నీభవ సుఖదాయాభవ ।
హేదరహాసీ !:—

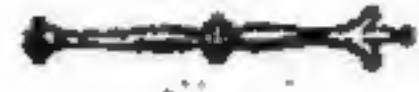
దేశీయమహాజనసభ,
స్మరణ.

రచన,
30-8-1919.

వ డి వ డి వ డు కు.

గీ తి క . 2.

ఓచిన్ని రాటమా ! ఒయ్యారాటమా !
ఒప్పైన రాటమా ! వడివడివడుకు !

మమ్మగ 'న్నాతల్లి' మాతల్లి దేశంపు
మర్యాదనిలువంగ వడివడివడుకు ||
కడుపునిండాకూడు కలుగనివారికి
కామధేనువనీవ వడివడివడుకు||
నిదురుబోయెడువారి మేల్కొల్పిపురికొల్పు
నవశక్తివగుదీవు వడివడివడుకు||
జ్ఞానిసభావానఁ బడియున్నవారికి
స్వాతంత్ర్యమిడుదీవు వడివడివడుకు|| ఓచిన్ని

సీనూలుపోచపై నేడుమా సంపదలు
నిలిచియున్నవిసుమ్ము వడివడివడుకు||
సీనూత్నరవళిపై నేడుమాగీతికలు
స్పృత్యమాడెడుసుమ్ము వడివడివడుకు||
సీచక్రనియతిపై నేడుమాయాశయం
బాసలూ నెడుసుమ్ము వడివడివడుకు||
సీపతాకప్రభ నేడు మాహృదయ
ముప్పొంగుచున్నదిసుమ్ము వడివడివడుకు|| ఓచిన్ని.

అమ్మలూ అక్కలూ అన్నలూ తమ్ములూ

అందఱూ త్రిప్పేరు వడివడివడుకు॥

బీదలూ సాదలూ పిన్నలూ పెద్దలూ

విడువక త్రిప్పేరు వడివడివడుకు॥

రాత్రిలం బగళులన్ బనులైనఁ బనులున్న

పట్టునను ద్రిప్పేరు వడివడివడుకు॥

రాజాధి రాజులు సామాన్య జనములు

ఒకరీతిఁ ద్రిప్పేరు వడివడివడుకు॥ ఓచిన్ని॥

మోషుమాకులు చిగుర్వోసెను పోలిక

నీబట్టఁ గట్టేరు వడివడివడుకు॥

ఆకాశవీధిని ఆగక్షపలట్టుల

నీయేకు దీసేరు వడివడివడుకు॥

జాబిల్లి కిరణంపుఁ జందాన సాగెడు

నీదార మొత్తురు వడివడివడుకు॥

మాపాలితరిగొండ ! మాయొంటి మహాలక్ష్మీ !

మాతొంటి భాగ్యమ్మ ! వడివడివడుకు॥ ఓచిన్ని॥

పుట్టింటి పడుచుతా మగనిపైఁ గలకూర్చి
 స్త్రీపైని జూపెడిని వడివడివడుకు॥
 అత్తింటి కోడలు అన్నిపనులూదిది
 అలఁతనో నినుజేరు వడివడివడుకు॥
 బిడ్డలుగలతల్లి వేడ్కచన్గుడుపుచునె
 వేగనిను ద్రిప్పెడిని వడివడివడుకు॥
 జన్మనినాథుతో సల్లాపమాడుచునె
 అట్టెనిను దీసెడిని వడివడివడుకు॥ఓచిన్ని॥

అనుభవము

బడిని 'బడ్డాశ్రమ' బాయంగఁబాలుండు
 నిన్నుదా భజించు వడివడివడుకు॥
 వృద్ధుఁ డొక్కఁడునిన్నుఁ దనపూర్వగాఢము
 విడివడఁ జేపట్ట వడివడివడుకు॥
 దేశభక్తులు నిన్ను వాసిమై కొనియాడి
 తలఁదాల్చుచున్నారు వడివడివడుకు॥
 ఓమనోహరచరక ! మాముందు వెరుకెఱుక
 నీకదురు సరినడక వడివడివడుకు॥ఓచిన్ని॥

శృంగారరసములోఁ జెలువెలర్చిన కయిత
 నినుజూచి మోహించు వడివడివడుకు॥
 సృష్టిసంభావనా నిష్ఠుఁడౌ వరయోగి
 నిన్నెంచి మన్నించు వడివడివడుకు॥
 ఖడ్గమూనిన వీరకర్మపండల్లదే
 నినుజేరి శాంతించు వడివడివడుకు॥
 ధర్మసంస్థాపనా తత్పరుండిదే నిన్ను
 తలపోత వెలయించు వడివడివడుకు॥
 ఓచిన్ని రాటమా ! ఒయ్యారిరాటమా !
 ఒవ్వైనరాటమా ! వడివడివడుకు॥

చరక
 స్మరణ

రచన
 1-5-1921.

ఉయ్యాలా! దంబాలా!

గీ తి క . 3.

ఉయ్యాలా! దంబాలా! భారత నవజీవనబాలా!
పూరితసత్యగ్రహశీలా! పరిభవదుఃఖిత పాంచాలా!
నీపురుడు - ఏనెలలో - వెన్నెలల - కొన్నెలలో
నీపుట్టు - వెచ్చోట - మిన్నేట - మున్నేట - ఉయ్యాలా
తొలినాటి - వేదాలు - పులివోని - చనుబాలు
మఱునాటి - కావ్యాలు - కమ్మగు - జనకాల్లు - ఉయ్యాలా
శ్రీరామా - యణకథలు - ఊకొన్న చాక్కుకథలు
భారతగీతారతుడు - చందాయియమృతము - ఉయ్యాలా
బుద్ధుడునీసంబుద్ధి - యవనులొకొ సేకుద్ది
మొగల్ మరాటుల్ చేబుతుల్ - రసపుతుల్ చేచం

తుల్

ఉయ్యాలా

పాశ్చాత్యమ్ మోహబంధమ్ - పాశ్చీనమ్ ప్రియబంధమ్
ఆధ్యాత్మమ్ కళ్యాణమ్ - స్వాతంత్ర్యమ్ శతమానమ్
ఉయ్యాలా

నీమెట్టునీలాలు - నీచుట్టునీరాలు
జడదొట్టుతలబ్రాలు - ఒడిగట్టుమగరాలు - ఉయ్యాలా
మజ్జగపుదీవెనలు - ముప్పదికోలులజనులు
జయజయవాద్యోన్నతులు - జేజేలహారతులు - ఉయ్యాలా

నవశక్తి
స్ఫురణ

రచన
19-10-20

శాంతి గీతిక. 4.

ఉదయశాంతి ! ఉత్తిష్ట ! ఉత్తిష్ట ! మాతా !

హేమాతా ! హేమాతా ! హేభారతమాతా ! ॥

నిదురను-టివ ? కలనుగంటివ ? మేలుకొంటివ ? -ఉదయ

I

నిత్యశాంతిని నీరధులపై । నోడలవె యోలాడితిరిగెడు
సర్వజగ సత్సాంతిజనముల । మనములనె సమృద్ధమునందెడు
రక్తభారాసి క్తభూములు పండుగుల పరమాన్నమా వెడు ॥ ఉ

2

చక్కనగు స్వప్నమృతోనిచు ఇక్కుచూచుచు లే పెనకుము
అక్కరో ! యని యవిగొనిన్నున్ । బ్రక్కదేశములెల్ల పిలిచెడు
నిక్కువపు శాంతి ॥ నెక్కొనెడు స్వేచ్ఛన్ ॥ ఉదయ

3

ఆర్యు స్యాతంత్ర్యవేదము । లంబరము మాతాసుచుండగ
పచ్చనగు పాంచాలభూముల । చాలవందలు హలచయంబులు
ఇ-డ్లువాకి-డ్లింపు మీఱగ । నీడు సూర్యుని నిర్మలపు రుచి
నీడుచల్లని నీరదపుశుచి । నీడుపండిన నివరిససిపసి
అందమానందబు విందె । శాంతిసుఖమిడెనే ?

అల్ల కాలపునాటి శాంతినె । తల్లిరో ! యల్లాన దలచుక
మఱలమఱలను గలలగట్టుక । యల్లసిలుచుండే? ॥ ఉ॥

4

స్వప్న సమ్మోహంపుజననీ ! స్వప్నమదియెందాక నిలుచును
అక్కరో యని యవిగొనిన్నున్ । బ్రక్కదేశములెల్ల పిలిచెడు
నిక్కువపు శాంతి ॥ నెక్కొనెడు స్వేచ్ఛన్ ॥ ఉదయ॥

యన్ధానంతర శాంతి.
స్ఫురణ.

రచన.

ఆంధ్రరాష్ట్రము.

గీ తి క. 5.

- 1 ఎవ్వరెవ్వరిట్టె కలసిన
తెనుఁగునుడువులు తీయమారెడు
తెనుఁగుపాటలు తేనెగాతెడు
తెనుఁగుతలపులు తేటదేతెడు
వారివారి నివాసభూముల
కేక నామంబిడదగున్
ఆంధ్రరాష్ట్రంబనదగున్
- 2 కృష్ణరాయల కీర్తికాంతకు
పోతనాదుల పుట్టుకయితకు
త్యాగరాయల రాగసుకృతికి
మంత్రయ్యగంధర్వ మంచియుక్తికి
ఆటపట్టయి నట్టిభూమికి
ఏకనామంబిడదగున్
ఆంధ్ర రాష్ట్రంబనదగున్.

3 విజయనగరము పెరిగె నెయ్యెడ
 వీరబాబ్బిలి వెలసె నెయ్యెడ
 రెడ్లపాలన యెసఁగె నెయ్యెడ
 తిమ్మజగపతి తెలిసె నెయ్యెడ
 అయ్యెడకు బే రమరునట్టుగ
 ఏక నామంబిడఁదగున్
 ఆంధ్రరాష్ట్రంబనఁదగున్

4 రుద్రమాంబా రూఢిభక్తికి
 మల్లమాంబా మానరత్నకు
 మొల్లవెంగమ ముగుదపలుకుకు
 కన్యకామణి గౌరవమునకు
 పుట్టినిల్లయి పొదలుదానికి
 ఏక నామంబిడఁదగున్
 ఆంధ్రరాష్ట్రంబనఁదగున్

5 చిలుక సరసాక చెలువమీయఁగ
 వఱదగౌతమి పాయదీయఁగ
 తుంగభద్ర తరంగ మెచ్చఁగ
 కృష్ణవేణి నృత్తమమరఁగ
 నిండుపంటల నెగడు నేలకు
 ఏకనామంబిడఁదగున్
 ఆంధ్రరాష్ట్రంబనఁదగున్

6 భరతఖండము పఱగనొక్కటె
 ద్రవిడులాంధ్రులు తలపనెక్కటె
 అయిననామది నట్టెచూడఁగ
 నాత్మజాతీయుంబువర్ధిల
 నమరుసీమకు నాత్మనామం
 బేకనామంబిడఁదగున్
 ఆంధ్రరాష్ట్రంబనఁదగున్

~~~~~

ఆంధ్రరాష్ట్రసమస్య,
 స్ఫురణ.

రచన,
 1-9-1919.

మాతృదేశమున కది యేనాఁడో!

గీ తి క. 6.

- 1 ఆజన్మాంతపు హక్కు స్వతంత్రము
ఊహాపోహల యుక్కు స్వతంత్రము
ఆత్మోద్ధరణకు దిక్కు స్వతంత్రము
మాతృదేశమున కది యేనాఁడో
- 2 సిరిసంపదలకు ముడుపు స్వతంత్రము
పరిబంధనముల విడుపు స్వతంత్రము
పరువపు బ్రదుకునకుడుపు స్వతంత్రము
మాతృదేశమునకది యేనాఁడో
- 3 పసిబాలల విద్వేంబు స్వతంత్రము
యునకుల సత్ప్రణయమ్ము స్వతంత్రము
ముదిమినిగొను మరణమ్ము స్వతంత్రము
మాతృదేశమున కది యేనాఁడో
- 4 జ్ఞానలతీక మూలమ్ము స్వతంత్రము
సౌందర్యపు నవమోము స్వతంత్రము
సుగుణకాంతి కిరణమ్ము స్వతంత్రము
మాతృదేశమున కది యేనాఁడో
- 5 మురళీ మోహనగీత స్వతంత్రము
మలయచందనపుబూత స్వతంత్రము
బ్రహ్మనంద విధాత స్వతంత్రము
మాతృదేశమునకది యేనాఁడో

రాజకీయాందోళన,

స్ఫురణ.

రచన,

23-6-21

భ ర తాం బా •

గీ తి క . 7 .

మిహికాద్రిగారిశంకర్ మేటిమకుటమంబా
సింహళాంతర్దీపము నీచెండామరపదము
స్తన్యంబులు గంగాదిపుణ్యనదులుజననీ!
సస్యంబులు నీవమరుచు భక్ష్యంబులు తెల్లీ!
అలోలాంబుధిభంగం బాడించెడ్డునెడి యమ్మా!
చీరాడెమకుచ్చెళ్ళగు - జనయత్రీవనులు
భరతాంబా! జన్మభూమి నిరతాంబా! అంబా!
ఆరు ఋతువులందు నీవానందముతోనుందు
సృష్టిసుందరమగుచున్ ఇష్టార్థము లిడుచున్
కేకేశుకపిక శారిక కీతన్ నీయవగుచున్
రాకారవిఘన తారాగణద్యోజితవగుచున్
చూతపనసనారంగా బదరీఫలివగుచున్
చంపకసుమమల్లికసుమ సకలసురభివగుచున్
భరతాంబా! జన్మభూమి నిరతాంబా! అంబా!

వేదవిబుధపాతీ ! వీరరక్తపీతా !
 వర్తకఘణకొటీ ! వ్యవసాయపుమేటీ !
 పాంచా లామోధ్యవంగ - ఆంధ్రతులుమరాటీ
 ద్రవిడాంగమళయాళ రజపుత్రకర్ణాటీ
 ముప్పదికోట్లము మమ్ము మోచిపెంచుతల్లీ
 అరువదికోట్లజులు మే మల్లెసాచునంత
 అతినాత్సల్యముతోడ ఆదరించుతల్లీ !
 భరతాంబా ! జన్మభూమి నిరతాంబా ! అంబా !
 నీకొండలు నింగిముట్ట నెగడించును శిఖరములు
 నీనదులు దధిరహింపన్ వహించెను నుదకములు
 సున్మష్టిని గురియింపన్ జొప్పను నీమొగులు
 విమలారుణ బాలకిరణ వికచము నీపద్మంబు
 పూర్ణేందుచంద్రక సమ్మదితము నీకుముదంబు
 ఆనందము నిన్నెపుడు ఆత్మలోనదలప
 భరతాంబా ! జన్మభూమి నిరతాంబా ! అంబా !

స్ఫురణ
 వందేమాతరః సంకీర్తనము

రచన
 24-8-19..

స్వాతంత్ర్యము.

గీ.తి.క. 8.

సందోంపుఁ దరగపైని - జాత్యైల్లినరుగుపైని
స్వాతంత్ర్య మూగుచుండె - ఉయ్యాలఁ దూగుచుండె
ఆకసపుఁజుక్కలోన - అవనిఁగల మొక్కలోన
స్వాతంత్ర్య మెసగుచుండె - మిసమిసలుకొసరుచుండె
పైరుగాలీలందు - పగలురేవేళలందు
స్వాతంత్ర్య మాడుచుండె - భావమునఁ బాడుచుండె
దేశములు గీటుచుండె - బాసలవెచాటుచుండె
సంతతపు శాంతిపధి నె - వింతనది వెలయుచుండె
ఆశయంబదియసుమ్మ - భాసమానంబు కనుమ
పోద్దుపాడుపనఁగ జెల్లు - నిద్దురలుదానమళ్ళు
స్వాతంత్ర్య మెందునెందు - చూతుమఱి చట్టుగందు

యద్ధానంతరము
స్ఫురణ

రచన
13-1-1919

మ మ్మ గ న్న మా త్మ దే శ మా !

గీ తి క . 9.

మమ్మగన్న మాత్మదేశమా !
రమ్యమైన మానివాసమా !
ఎన్నడును బ్రహ్మసృజన
కన్నలారఁ జేసినాడొ ||మమ్మ||
కొండదాటి కొండనెక్కి
గొప్పమంచు కొసలుబ్రాకి
అంతరాళ నిశ్శబ్దం
బందుగందు గౌరీశంకరీ
సుశ్రుతమగు నీశరమును ||మమ్మ||
భాగీరథి యమున సింధు
గోదావరి కృష్ణవేణి
కావేరీ నర్మదమును
నదులకెల్ల తావలమగు
నీహృదయంబెవరికెరుక
నీసుతులకె నీసుతులకె ||మమ్మ||
నీదుపాద యుగళమేది
నీరథినిత్యాభిషేక
శీకర శీతలపుబ్బోది
భరతమాత వందనంబు ||మమ్మ||

ఔకసమావేశము,

స్మరణ.

వానచినుకు పైనిబడఁగ
చెంగలించు సస్యేందిర.
మలయానిలమిట్టెవీవ
పాటపాడు - పికవాణి.
ధవళధవళ చంద్రికలను
సమకూరెడు నవశక్తి.
దివ్యసంస్ఫురిత చరిత! -
మమ్ముగన్న మాతృదేశమా!
రమ్యమైన మానివాసమా!

- ❦ -

మాతృదేశము,
స్ఫురణ.

రచన,
21-3-1922..

జాతీయ పతాకము

గీతిక . 10.

సుప్రతిష్ఠ వహింపునుమ్మా ! భారతక్షేత్రాన నిలుమా !
చరకచిత్రిత వరపతాకము ! - కాంతిరంగపుఁ జూడ్కినైకము
త్రిమతవర్ణ స్నిగ్ధహాసము ! - విమలజీవన పవనభాసము ॥సు॥
కనుల కఱవుల దీఱ నినుఁగన - కఱవులెల్లను దీటినటువిన
వచ్చుచున్నది రాటపుండుతి - విచ్చుచున్నది సేవకాఢ్యతి ॥సు॥
నడుముకట్టుక నిన్ను జేకొన - భేదభావము బాసినటుమన
మానుచున్నది జాతితత్వము - మానుచున్నది బానిసత్వము ॥సు॥
స్వేచ్ఛసంస్కృతి నిన్ను గొలువఁగ - నిలువుటద్దపుఁజూపుబలెసాగ
యించుచున్నది ఆత్మశోధన - కొంచుచున్నది ఖడ్గసాధన ॥సు॥
లోకకళ్యాణాశ నినుభజ - నంబుసేయఁగ బ్రజతుఁ గుడిభుజ
నుమరుచున్నది శాంతపుష్టిని - చమరుచున్నది అసంతుష్టిని ॥సు॥
అరుణరవియును బాలచంద్రుఁడు - వేగుచుక్కయు నీకు మెఱుగిడు
ఆకసములో నాకసమవో - ఆస్వతంత్రీపు టుయలరమవో ॥సు॥
భరతమాతా భయవిహారమ ! స్వరాజ్యాశయజయగభీరమ !
హేనిరంకుశభావవిముఖీ ! హేప్రజాస్వామ్యార్థసుముఖీ !
సుప్రతిష్ఠ వహింపునుమ్మా ! భారతక్షేత్రాన నిలుమా !

జాతీయ పతాకము

స్ఫురణ

రచన

15-6-21

మోహనగంగా

గీతిక . 11.

- 1 మోహనగంగా - పతనమనోహర - ధారాధరశం - కరశిఖరీ !
పావన జలధిత - రంగవినాద - ప్రకటితరామే - శ్వరముఖరీ !
శీతల నీరద - దివ్యసమీరణ - చంచలచామర - వనఖచరీ !
జయ! ముక్తిప్రియ! జయ! శాంతివిజయ! జయ! ధర్మనిలయ! జయ! మాతా!
- 2 క్షీరసాగరో - పరివటదళశిఖ - నారాయణపరిసోషితప్రకృతీ !
రామకృష్ణకురు - సాండవయోధా - గ్రేసరత్రేతానావా - సరసుకృతీ !
యాజ్ఞవల్క్యగౌ - తమమునిబహుళ వ్యక్తిభా - నిరసురుతి !
జయ! జగత్ప్రియసాత్వికసాధ్వీ ! జయ! పృథ్వీ ! జయ! మాతా !
- 3 ఆదిశేష చిర - శిరశిన రిత్ - సుందరకంధరవాణీ !
జరతకచ్ఛపో - న్నతభుజన రిత్ - మంధరరచితా - మృతపాణీ !
జంబూనద పం - కేరుమాతుందిల - రాజహంసనత - సుజ్ఞానీ
జయ! సనాతనస్మృతిరతతన్మయి! జయ! శ్వరూపమహి! జయ! మాతా!
- 4 వేదచతుర్ముఖ - సుస్థిరశబ్ద బ్రహ్మసరాత్పరవేదే !
సూత్రభాష్య - రమణీయపురా - నిగ్రాధిత దృశాంతరబోధే !
నిత్యచరితసుత - వీరపురుషకథ - విశ్రుతశౌర్యఃసోదే !
జయ! సత్యశాలినీ ! జయ! సాధుశీలినీ - జయ! జననీ! జయ! మాతా!
- 5 బహుజన - బహువిధ - బహుమతరమ్య - ద్వైతాద్వైతవికాశీ !
సహన సఖ్య సమ - భావాహింస - శాంతి సత్యగుణరాశీ !
జన్మజన్మకృత - పుణ్యజనితసుత - చోదితస్వాతంత్ర్యావేశీ !
జయ! భారతమాతా! జయ! యోగీజిత! జయ! బోగానుత! జయ! మాతా!

స్ఫురణ

రచన

ఒకసమావేశమున

20-12-22

సంభాషనము

గీ. తి. 12.

మంచుకొండ నేమి మాయమ్మకాన!
 రతనాలరాశులు రారా సుతుండ!
 సంతాన నేముంది మాతల్లికాన!
 ముత్యాలముల్లెలు ముద్దులసుతుండ!
 నదులలో నేమిటి మాయమ్మకాన!
 వధురాంబుల హరిరా నా కన్న సుతుండ!
 నీసుతు నెమ్మది నెయ్యదికలదు
 నూత్న వికాసంబు నాతండ్రికాన!
 అన్నలారా! రండు! ఇమ్మ చెప్పెను
 రతనాలరాశికై గని త్రవ్వవలెను
 గడ్డపాటలతోడ గడువడిరండు
 ముత్యాల ముల్లెకై మునుగంగవలెను
 వలలెట్టల తోడ వడివడిరండు
 మంచి నీళ్లను మోయ మగువలవలయు
 మీతోడవారల వేగొని రండు
 నూత్న వికాస ప్రియత్నంబులెల్ల
 సఫలంబు లెనట్లు నాధింపవలయు
 మనమందఱం బైకమత్యంబుగలిగి
 మాతకుమనికి సమర్పణమిడుచు
 పొటునకోరి బి ఫలములందుదము

పిలుపు

స్మరణ

రచన

24-8-19.

హా చ్చ టి క

గీ తి క. 13.

భరతాన్వయసుప్రసిద్ధ - ధరణీస్థలిఁబుట్టి
ధానిగాలిఁబీచ్చి - గానిసీరుద్రావి - దానిపంటఁదనిసి
దానిని బేమింపని - ఏ - భారతీయుడుండు ?
పల్లెటూరమనుచు - పట్టెడన్న మొదవు
ప్రమనుజుడు - తనమదిలో - సేతుహిమాచలమధ్య
క్షీతితనదే చునడో - తీర్థయాత్రఁ జనడో ?
వ్రాతచదువురాని - పామరజనుఁడేని
ప్రతిజడుడును - తనహృదిలో - భారతకథ - పల్నాటి
వీరచరితములవినడో - తన్మయమ్ముగొనడో ?
చేకట్టిన - వాకట్టిన - పోకలిడకయున్న
ప్రతిసుతుఁడును - తనవిధిగా - చకలలోకమైత్రిన్
శాంతిపథిని - హిందూ - స్వాతంత్ర్యము - స్వామ్యంబును
సమతయుఁదలపండో - ధృతిమైనిలువండో

స్ఫురణ

రచన

ప్రస్తుతపు టుత్సాహము.

24-8-19.

ఆత్మగానము.

గీ. తి. క. 14.

నాపూర్వజన్మ సువాసనకొలది
నాపున్నెములపంట నాణెబుకొలది
భారతదేశాన ప్రభవించినాడ
పౌరుడనై యుంటి పఱగ నేనందు
స్వాతంత్ర్యపవన సంచలనసంస్పర్శ
పూతరోమాంఘ సంబుద్ధునైయుంటి
ప్రాచీనమతమును పాశ్చాత్యమతము
సూచిసూత్రములటు నొప్పడితోచు
లోకకళ్యాణంబు లోచనములకు
మాకులచివురట్లు మఱి - పొడచూపు
ఆధ్యాత్మికపుశక్తి అంతరాళమున
మధ్యాహ్నదీప్తి బెంపారుచునుండె
విశ్వమోహనముక్తి నెరుముందునెందు
నీశ్వరసంకల్పమే యనగందు.

***

ఒక సాయంకాలము

స్మరణ

రచన

9-2-1923.

హిందుమాత.

గీ తి క . 15.

ఏదేశమేయూరు ? చిన్నిబిడ్డా ! ఈదేశమియూరె ! కన్నతల్లీ !
ఉత్తరాన్నేమంది ? చిన్నిబిడ్డా ! ఎత్తైనకొండలు ! కన్నతల్లీ !
తక్కినదిక్కుల ? చిన్నిబిడ్డా ! చక్కనిసంద్రంబు ! కన్నతల్లీ !
ఏలాగువచ్చిరి ? చిన్నిబిడ్డా ! ఆలోయనాపాయ కన్నతల్లీ !
ఏమిటున్నవి ? యిందు చిన్నిబిడ్డా ! మంచినీళ్ళు కలవు కన్నతల్లీ !
పంటభూములుకలవు కన్నతల్లీ !
గనులమణులుకలవు కన్నతల్లీ !
కడలిముత్యములుండు కన్నతల్లీ !
ఎవ్వరెవ్వరుమీరు చిన్నిబిడ్డా ! ఆదిద్రావిడునేను కన్నతల్లీ !
ఆర్యపుత్రుడనేను కన్నతల్లీ !
తురక్కుబిడ్డను నేను కన్నతల్లీ !
కైస్తవుండను నేను కన్నతల్లీ !
ఇందఱకు-తల్లెవరు ? చిన్నిబిడ్డా ! హిందుమాతవునీవె కన్నతల్లీ !

స్ఫురణ
బాలురపాట.

రచన

పదము.

శీ తి క . 16 .

చెప్పన్న దేశాల నొప్పెనదేశంబు
నాతల్లిదేశంబెగా - ఓయమ్మ నేనున్న దేశంబెగా
తొలిజన్మమున నాదు - దొడ్డపున్నెంబేమొ?
ఎత్తైనకొండెట్లు - నేదాటి యిందుంటి
చుట్టుసంద్రం బీది - పుట్టుటలెట్లిందు
ఆకాశమార్గాన - నవతరించుటయెట్లు
నాయాత్మనిజముగ - మాయగనిటవెలసె
పచ్చనిపంటేమి? - పండ్లతోఁ జెట్లేమి?
తియ్యనినీరేమి? - తేనెల పువ్వులేమి?
అండఁపుటూళ్ళేమి - హయ్యెనతోట్లేమి?
ఇవియన్ని యుండంగ - నికనాకుఁగొదవేమి?

ఒక పడవ పాటువిని,

స్మరణ.

రచన,

7-9-1922.

స్వరాజ్యస్వాగతము.

గీ. తి. క. 17.

ఆసలకెల్ల యుత్కృష్టమహా ఆస
హాక్కులకెల్ల మూలపు జన్మహాక్కు
తల్లి దేశమునకు దైవనియుక్తి
ప్రజలకు నెడయని భావబింబితము
ఓంకారశబ్దపు టుచ్చైస్వరాన
ఎలుగెత్తిచాటిన ఎప్పటిరుతమొ
ఈనాటికీర్వోక శ్రుతికింపుగొలుపు
ఓ! స్వరాజ్యమ! నీకునుద్ది మతైద్ది
పాంచాలపుంబచ్చ పంటవలంతి
సస్యప్రసన్నగా శాంతిమైనాడు
ఆర్యులు వేదంబు లాకాశవీధిఁ
బ్రతిరుతింపఁగఁ బాడగల్గినదెట్లు
ఓ! స్వరాజ్యమ! నిన్నునూకొనికాదె-

మాగధసామాజ్య మార్కకులంపుఁ
 బరిపాలకులధర్మ పథకప్రసిద్ధి
 ఎవ్విధిఁగల్గెనియ్యలఁ జెప్పుకొనఁగ
 సుస్వరాజ్యమ! నిన్నుఁ జూఱఁగొనికాదె
 కృష్ణరాయల ఆంధ్రకీర్తనంబెల్ల
 మాస్వరాజ్యమ! నిన్ను మన్నించెకాదె
 స్వస్వరాజ్యమ నీవు సర్వకాలముల
 సర్వదేశములను సౌభాగ్యములుగ
 సిరిసంపదలుగల సీమలగాను
 చేసినదానవు చేయనున్నావు.
 నీవులేకుండిన నిఖిలము సున్న .
 స్వాతంత్ర్యములు లేవు స్వామ్యముల్ లేవు
 జన్మమెత్తినయట్టి సార్థకతలేదు
 నీవున్నదేశాల నితైంబుజనులు
 కలినిద్రావినఁ గాని గణ్యతగాంతు
 గాలినిసౌఖ్యంబు నీటసంతృప్తి
 ననుభవించురు వారి కానందమెందు

స్ఫురణ
 హోమరూలు

రచన
 3-2-23

సమయగీతిక.

గీతిక . 18 .

సమయసత్కవి యువః స్వప్నంబునందు
అమితదేశ సుభక్తు నక్షీమార్గమున
విమలతత్వజుని విజ్ఞానగాధ
త్రిమతమహాత్ముల దివ్యప్రబోధ
నొక్కటే యీనాళ్ల నుత్సాహమొసగు
ఒక్కచుహదాశయే యుద్విల్లుగొలుపు
మేలుకొలుపులలోన మీకువినిపించు
కర్మయోగమునందు గలిసినర్థించు
కాలధర్మమునందు గ్రహియింపజెల్లు
గగనహ్రీశాంతిలో కాంతిల్లుచుండు.
శాంతిపూరితమైన స్వాతంత్ర్యఫలమ !
నిన్నుదలంచులో నెమ్మనంబేమొ
కొంత యూహలుగొల్పు - కొంత గనుబాడు.

స్థానబలంబును సమయబలంబు
 మాననీయములుగా మహి నెట్టిడులకు
 భారతదేశానఁ బ్రభవించుటొక్క
 భాగ్యంబు - భాగ్యంబుప్రభవించుటిపుడు
 లోకస్వతంత్ర మాలోచించుతుక్రిని
 నీదేశ మీవేళ నిఖిలనుస్వేచ్ఛ
 శోలాడు నెడనీదు నూహలెట్లుండు?
 నీదేశ మీవేళ నీదియనునెడల
 నీమనం బేరీతి నృత్తంబుసేయు?
 నీదేశ మీవేళ నిజమునీదేశ
 మనునంతనీ వెట్లు తన్మయుడవగుదు
 ఓభారతపుత్రుడా! ఓభ్రాతృవర్య !

స్మరణ
 నిఖిలప్రపంచ సమా వేశము.

రచన
 17-10-1920

పాంచాలము,

గీ. తి. క. 19.

పంచనదీ పవిత్రనినద
హిమవన్నగ పోషితపద!
వేదముఖరితాంబరముఖ!
ఆర్యపూర్వచరిత విశిఖ!
మాతృదేశ చేలాంచల!
సస్యహరిత! సాధుమహిత!
సమ్యక్జల! సమధికబల!
ఆర్యపుత్రుని కొసగితివి
నీపలుకు విచ్ఛలవిడితసంబు
ఖండ ఖండాంతర తురుష్కుల
కిడినదానవు ఇంపుసాంపుల.
అట్టిసీవిపు డాడగంటివి
ఎక్కడుండె స్వతంత్రమనునది?
ఎందు చన్నది సత్యమన్నది?
ఏమియైనది స్వామ్యమన్నది?

స్మరణ
పాంచాలదేశము.

రచన
26-12-1919

సంగడి పాట

గీతిక . 20.

- 1 కాపవరపు తెలితేట కొలకులో సంగడున్నదండీ
సంగడిని నడపించు సంగడిడు తుంబడున్నదండీ !
- 2 పొద్దుకునకు ముత్తైదుమాపులకు హద్దులిందెనుండి
సద్దులేని ములగాల కొండచటి సుజమాడరండీ !
- 3 పాండవులకడ పర్వతమ్ముపై బండువెన్నెలదిగో
నిందుమోమునుదయించు చందమామ పడుచునవ్వులండి ?
- 4 ఉత్తరాన మన్నెంపుఁ గొండలను వానమబ్బపట్టి
కొత్తకొత్త మెఱపు తరించెడిని కొత్తకోడలనఁగ
- 5 తీయమావి తోటూయలూగి యీచాయసాగుచుండె
కన్నె కాయ కెరటాలడోలికలఁ బైరుగాలినడలు
- 6 పచ్చగట్టుపైరాలు కడిమి పూల్చుక్కదులుపుకొండి
చిన్నిచుక్క నీరాడుకొలకులో మన్నుతొక్కకండి
- 7 పేదపల్లెవాడైనఁ గాని వలవేయు వృత్తిమఱచి
తొప్పుమోల వడినిమిట్టిపడెడు బేడిసాలపసిడిమెచ్చు
- 8 మిట్టుతగులు నడవడపకిఱువిని గుడ్డికొక్కిఁ తుగిరె
వేటకాడు తనగుఱిని దప్పినలుదిశలు సృష్టి నెఱిగె
- 9 పల్లపుతూముకు మెఱకతూముకు విచ్చలవిడి విహరింప
కొలాలపాయలఁగతికెను దోనె అందునఁబొటరుతింప
- 10 ఒక్కనాఁడు ఈయొక్కపూట ఈయొక్క గడియనేపు
కలకాలంబటు కన్నులగట్టెను కనఁగలయా నెఱిచాపు

జన్మస్థలమందలి చెఱువులో దోనెనై,

స్మరణ.

రచన,

25-5-22

చ రణ సూ చి క .

గీతిక సంఖ్య	మొదటి చరణము.	పుట
1	ననో ననో జయ - భరతనహళయ - సఫలోదయ ...	1
2	ఓచిన్ని రాటమా ! ఓయ్యారిరాటమా ...	4
3	ఉయ్యాలా ! దంబాలా ! భారతనవజీవనబాలా ! ...	8
4	ఉదయశాంతి ! ఉత్తిప్త ! ఉత్తిప్త ! మాతా ...	9
5	ఎవ్వరెవ్వరిట్టై కలిసిన ...	10
6	ఆజన్మాంతపుహక్కు స్వతంత్రము ...	13
7	మిహికాదిగోళంకర్ మేటిమకుటమంబా ...	14
8	సంద్రంపుఁ దరగపైని - జాలెల్లెనిరుగుపైని ...	16
9	మమ్ముగన్న మాతృదేశమా ! ...	17
10	సుప్రతిష్ఠ వహింపుమమ్మా ! భారతక్షేత్రానిలుమా ...	19
11	మోహనగంగా - పతనమనోహర - ధారాధరశంకరశిఖరీ ...	20
12	మంచుకొండ నేమి మాయమ్మకాన ...	21
13	భరతాస్వయ సుప్రసిద్ధ భరణీస్థలిబుట్టి ...	22
14	నాపూర్వజన్మ సువాసనకొలది ...	23
15	ఏదేశమేయూరుచిన్ని బిడ్డా ! ఈదేశమియూరెకన్నతల్లీ ! ...	24
16	చెప్పన్న దేశాల నొప్పైనదేశమ్ము ...	25
17	ఆసలకెల్లయుత్కృష్టమాతస ...	26
18	సమయ సత్కచియమః స్వప్నంబునందు ...	28
19	పంచనదీపవిత్రనినద ...	30
20	కాపవరపు - తెలితేటకొలఁకులోసంగడున్నదండీ ...	31

స మా స్తి శ్చ తి

అ త్త కోడలి పాత్తు
అల్లుడు మామ పాత్తు
తండ్రి కొడుకు పాత్తు
అన్న తమ్ముని పాత్తు
ఇళ్లలో కలగాలి
చల్లంగా నుండాలి
భగవంతు నెడభక్తి
రాజురయితు రక్తి
ఋజువ రసపు ముక్తి
సంఘీభావపు శక్తి
ప్రజలలో కలగాలి
సృజన బాగుండాలి

ఓం శాంతి శాంతి శాంతి—

గ మ ని క

కొండకొలఁకు వికసి తోత్పల
I వ సంపుటము V వ పాత్రము

క ల రు త ము.

క ల మా పు
గా లి వా న
దా సీ గొ డ వ
మాతృలాలనము
చిన్నిచుక్క మున్నగునవి
వెల నాలుగు అణాలు

మాతృ దేశ సంక్రీ

నముర
గీతికలు.

ప్రకటింపబడినవి

ఆయా రాజకీయ పరిస్థితులగుఁప హృద
యము సూచించునవి.

అయ్యవి రాజకీయ ప్రచారమునకై
విరచింపబడినవి కావు.

కాకినాడముద్రాక్షరశాల, కాకినాడ. 1924.